

Будзієвський Максим Юрійович
кандидат юридичних наук,
підполковник міліції,
начальник кафедри криміналістики
Запорізького юридичного інституту
ДДУВС (Україна)

Кривцун Ганна Олександрівна
слухач магістратури
Запорізького юридичного інституту
ДДУВС (Україна)

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ОБОРОТУ КОНТРАФАКТНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація

У представленій статті на основі теоретичних розробок та практичних даних відображений авторський погляд на сучасний стан системи протидії обороту контрафактної продукції в Україні в галузі обороту дисків для лазерних систем зчитування

Ключові слова: контрафактна продукція, диски для лазерних систем зчитування, протидія, боротьба, контроль, злочинність, захист інтелектуальної власності

З розвитком економічних стосунків серйозною проблемою стало виробництво і реалізація контрафактної (піратською) продукції, тобто продукції, виготовленій і реалізованій з порушенням авторських прав.

Технічна революція (поява кіно, радіо, звукозаписи, мережі Інтернет і тому подібне), розширення міжнародного книжкового ринку привели до необхідності поставити питання про міжнародну охорону авторських прав.

Для визнання прав іноземних авторів і у свою чергу визнання прав вітчизняних авторів за кордоном стали полягати двосторонні договори [1].

Боротьба з контрафактною продукцією і піратством придбаває все більшу значущість. Кількість компаній, постраждалих від підробної продукції, постійно зростає у всьому світі. Враховуючи недосконалість українського законодавства, низький

середньо-людській дохід і невисокі вимоги населення до якості продукції, Україна є ідеальним простором для виробництва і реалізації підробної продукції.

Виробництво і реалізація контрафактної і фальсифікованої продукції представляють серйозну загрозу економічній безпеці як Україні, так і інших країн світу. Поява потужних серверів, що збільшують трансформацію телевізійного ринку, поширюють піратські копії телепередач і телефільмів за технологією bittor - rent [2] і, як наслідок, збільшення обороту контрафактної продукції; необхідність встановлення ефективної системи контролю і протидії обороту контрафактної продукції і поставлене перед Україною (з боку Світової Організації Торгівлі) завдання ефективної боротьби з контрафактною продукцією - усе це обумовлює необхідність пильнішого вивчення і питань проблем вдосконалення протидії обороту контрафактної продукції в Україні. Крім того, сьогодні доводиться констатувати про явну нестачу наукових досліджень, присвячених вивченню ефективних механізмів протидії обороту контрафактної продукції.

На жаль, підробка товарів, включаючи їх несанкціоноване виробництво і копіювання, набуває усього більшого поширення.

Загальна вартість усіх таких підробок у світі за 2007 р. склала, за даними президента Фонду в захист справжніх товарів (Authentic Foundation) Фредрика Мостерта, близько 600 млрд. доларів. Таке визнання було зроблене на виставці контрафактних товарів в Брюсселі в березні 2008 р., де зібралися представники урядів, бізнесу і неурядових організацій.

По словах Ф. Мостерта, індустрія контрафакта охопила практично усі види товарів і розвивається лавиноподібно. Митниці Європейського союзу конфіскували в 2006 р. 23,2млн CD і DVD (у 2005 - 9,7млн). 93% цієї продукції зроблене в Китаї. В цілому затримано 130 млн. одиниць фальшивих товарів, у тому числі 80% - китайського виробництва. За підрахунками Торговельної палати США, контрафакт щорічно віднімає у американців 25 млрд. доларів, що не поступили до бюджету, і 750 тис. робочих місць. [3]

Дослідженню проблем обороту контрафактної продукції присвячені роботи і монографічного характеру, і публікації в юридичній періодиці таких дослідників як: Г.К. Авдєєвої, С.В. Бондаренко, К.М. Ковальова, П.П. Крайнева, П.М. Цибульова, Б.Л. Терещенко та ін.

Досліджуючи практику сучасної боротьби з контрафактною продукцією, доводиться зробити висновок про явну неефективність законодавства в цій області, а часом його ігнорування громадськістю, тому виявлення найбільш перспективних і ефективних державних і громадських механізмів протидії обороту контрафактної продукції і пропозиція заходів по їх вдосконаленню (на прикладі аудіо-, відеопродукції, комп'ютерних програм і баз даних) сьогодні є одним з провідних напрямів діяльності України при реалізації інформаційної і економічної функцій.

За даними Виконавського комітету Співдружності Незалежних Держав і інших міжнародних організацій, сьогодні мають місце обчислювані значними сумами недонадходження податкових платежів до

національних бюджетів. За оцінками фахівців, щорічні збитки складають: по Російській Федерації - близько 3 млрд. доларів США, Україні - 1,5 млрд. доларів США, Республіці Білорусь, Республіці Казахстан, Киргизької Республіці і Республіці Молдова - від 0,5 до 1,4 млрд. доларів США.

З чорнової бухгалтерії, що вилучається у «піратів», витікає, що вартість одного компакт-диска з урахуванням доставки складає: з Сінгапуру - 0,2 дол. США, з України - 0,35 дол. США, з Чехії - 0,8 дол. США. Враховуючи, що пірати продають їх за ціною 1,7 - 5 дол. США, можна уявити, що виручка тільки однієї невеликої піратської фірми складає більше 100 тисяч доларів, з яких більше половини не поступає до бюджетів держав [4].

З проблемою контрафактної і фальсифікованої продукції Україна зіткнулася ще на початку 90-х років, коли разом з товарним достатком, що прийшов, в нашу країну хлинув потік всіляких підробок під «фірму». Проблема фальсифікації і контрафакта придбала національні масштаби і ставить під загрозу економічну безпеку держави. Упродовж ряду років спостерігається стійка тенденція зростання кількості виявлених правопорушень у сфері інтелектуальної власності, пов'язаних з виробництвом і поширенням контрафактної і фальсифікованої продукції. В Україні рівень контрафактної продукції становить від 75 до 95%. За даними іноземних спостерігачів Україна займає перше місце серед країн – експортерів компакт-дисків у світі [5].

Досить часто супутніми виробництву і реалізації контрафакта злочинами виступають: контрабанда, ухилення від сплати податків, незаконне підприємництво. Необхідно відмітити, що характерними особливостями виробництва і реалізації контрафактної продукції є відсутність у піратських фірм первинних бухгалтерських документів (накладних і так далі).

Проблема протидії злочинності, пов'язана з порушенням права інтелектуальної власності в Україні є актуальною. Гостро відчувається відсутність наукових рекомендацій щодо виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності.

Щоденно співробітники слідчих та оперативних підрозділів МВС України та податкової міліції виявляють значну кількість підпільних підприємств з незаконного виготовлення та розповсюдження оптичних носіїв інформації, дисків для лазерних систем зчитування формату CD/DVD. У ході розкриття та розслідування таких злочинів є потреба у проведенні значної кількості експертних досліджень експертних досліджень компакт-дисків формату CD та DVD з зафіксованими на них аудіовізуальних творів, зразків фонограм, відеограм, комп'ютерних програм та баз даних [6].

Виробництва, що формуються в результаті реалізації контрафактної продукції та невраховані готівкові грошові кошти замість бюджету держави прямують на особисте збагачення виробників піратської продукції, а також, на жаль, на утримання

контролюючих їх злочинних угруповань і на хабарі чиновникам.

За роки економічних реформ в Україні не вдалося сформувати у населення правосвідомість і використання ліцензійної продукції. На жаль, виготовлення контрафактної продукції досі належним чином не засуджується суспільством.

Проблема контрафактної продукції вже багато років гостро стоїть перед правласниками і державою. Природно, одними силовими засобами її рішення не можливе. Усі заходи малоефективні. Яскраве свідоцтво цьому якість правозастосування. Нині держава не в змозі притягнути до відповідальності споживачів контрафакта, або під суд прийдеться віддавати практично усю країну. Тому об'єктом правої дії є реалізатори і виробники.

Таким чином вирішення проблеми контрафакта можливо виключно шляхом розробки і проведення системного впливу на контрафакт, що включає економічні, правові і соціальні інструменти регулювання, на основі єдності інтересів усіх суб'єктів при пріоритети населення - як споживача.

Економічні регулювання, передусім, повинне охоплювати цінове і податкове напрями, в яких необхідно передбачити:

- істотне зниження цін на продукцію, що ліцензується;
- підвищення цін на контрафактну продукцію на суму спеціального податку;
- модернізацію оподаткування виробництва і реалізації контрафакта.

Завдання правового регулювання - це формування чіткої законодавчої бази, що припускає умови для раціоналізації торгівлі

контрафактом, переводі її із стихійних рейок в організоване русло.

Тому, нам представляється, що сьогодні заходи щодо боротьби з контрафактною продукцією мають бути сукупністю державних і громадських заходів. Передусім, слід зазначити необхідність збільшення адміністративної і кримінальної відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності. Держава повинна розробити систему ефективної взаємодії МВС, Прокуратури, Департаменту з питань інтелектуальної власності, патентів і товарних знаків (Укрпатент) і інших органів державної влади, об'єктів виняткових прав, що відповідають за контроль у сфері обороту. Безперечно, сьогодні має бути підвищений статус і організацій, що здійснюють колективне управління авторськими і суміжними правами.

На закінчення слід зазначити, що силова заборона і ліквідація контрафакта в Україні - найневдаліше рішення. Воно автоматично приведе до нової гігантської економічної кризи: зниженню обсягів виробництва на 30-40%, зростанню безробіття до 40%, бурхливому поширенню негативних масових соціальних наслідкам. Стихійне функціонування контрафакта стримує соціально-економічний розвиток країни, сприяючи процвітанню корупції. Тому найбільш раціональний шлях нині і на ближайшу перспективу для України як країни, що розвивається, - це комплексне соціально-економічне регулювання контрафакта.

Література:

1. *Близнец И.А.* Интеллектуальная собственность и закон. Теоретические вопросы / *И.А. Близнец.* – М., 2001. – С. 2.
2. *Чапкевич Л. Є.* Контрафактная и фальсифицированная продукция : Проблемы и пути их решения /*Л. Чапкевич.* // Право и экономика. - 2005. - № 6. - С. 16 – 23.
3. [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://www.myauthentics.com>.
4. *Мелюхин И.С.* Информационное общество: истоки, проблемы, тенденции развития / *И. Мелюхин.* - М.: Изд.-во Моск. ун-та. - 1999. - 208 с.
5. *Авдєєва Г.К.* Судова експертиза контрафактної аудіовізуальної продукції: Монографія / За редакцією професора Шепітька В.Ю. – Х.: Право, 2006. -192 с.
6. В період часу з 2005 по 2009 рік, зокрема, у НДЕКЦ при ГУМВС України в Запорізькій області було проведено дослідження більше 220 000 компакт-дисків, аудіо- і відеокасет.

**ПРОБЛЕМЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ОБОРОТУ
КОНТРАФАКТНОЙ ПРОДУКЦИИ В УКРАИНЕ**

Аннотация

В представленной статье на основе теоретических разработок и практических данных излагается авторский взгляд на современное состояние системы противодействия оборота контрафактной продукции в Украине в области оборота дисков для лазерных систем считывания.

Ключевые слова: *контрафактная продукция, диски для лазерных систем считывания, противодействие, борьба, контроль, преступность, защита интеллектуальной собственности.*